

5^ο Εργαστήριο Space Data Systems

VHDL

Δομή Process - Τύποι Σημάτων – Εντολές υπό συνθήκη

Βασιλόπουλος Διονύσης

Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών - ΕΚΠΑ

VHDL – Τύποι σημάτων

Signed-Unsigned αριθμοί

Για να χρησιμοποιήσουμε αριθμούς (προσημασμένους ή μη) πρέπει να δηλώσουμε το πακέτο/βιβλιοθήκη `numeric_std` με τη δήλωση

```
use IEEE.NUMERIC_STD.ALL;
```

Εάν θέλουμε να δηλώσουμε ένα σήμα ως αριθμό τότε η δήλωση

```
signal x: signed(7 downto 0);
```

Αναφέρεται σε **προσημασμένο αριθμό των 8 bit συμπληρώματος ως προς 2**

ενώ η δήλωση

```
signal x: unsigned(7 downto 0);
```

Αναφέρεται σε **μη προσημασμένο αριθμό των 8 bit**

Δηλώνονται ως διανύσματα όπως και ο τύπος `std_logic_vector`

Επιτρέπουν την **εκτέλεση αριθμητικών πράξεων** σε αντίθεση με τα διανύσματα `std_logic_vector`

VHDL – Unsigned

Πράξεις

Έστω όλα τα σήματα unsigned(3 down to 0), 4 bits

a <= "1000"; -- 8

b <= "0001"; -- 1

Οι τιμές δίνονται όπως και σε std_logic_vector

add <= a + b;

sub <= a - b;

multiply <= a * b; -- **ERROR**: a * b = 8 bits!

full_multiply <= a * b; -- full_multiply **must** have 8 bits

divide <= a / b;

modulus <= a mod b;

add = "1001" = 9

sub = "0111" = 7

full_multiply = "00001000" = 8

divide = "1000" = 8

modulus = "0000" = 0

end Behavioral;

VHDL – Unsigned

Πράξεις

Έστω όλα τα σήματα unsigned(3 down to 0), 4 bits

`a<="0001";` -- 1

`b<="1000";` -- 8

Οι τιμές δίνονται όπως και σε `std_logic_vector`

`add<=a+b;`

`sub<=a-b;`

`multiply<=a*b;` -- **ERROR**: `a*b` = 8 bits!

`full_multiply<=a*b;` -- `full_multiply` **must** have 8 bits

`divide<=a/b;`

`modulus<=a mod b;`

`add="1001" = 9`

`sub="1001" = 9 (Error), a-b<0`

`full_multiply="00001000" --8`

`divide="0000" -- 0 (πηλίκο)`

`modulus="0001" -- 1`

`end Behavioral;`

VHDL – Unsigned

Πρόσθεση

```
library IEEE; use IEEE.NUMERIC_STD.ALL;  
....  
signal a, b, s: unsigned (7 downto 0);  
s<=a+b;
```

+: Παράγει αποτέλεσμα ίδιου μήκους.
Δεν ανιχνεύει υπερχείλιση
Θα μπορούσαμε με προφανώς να έχουμε
και - .

Λύση
Χρειαζόμαστε ένα
επιπλέον bit
για το κρατούμενο
(Carry)

```
library IEEE; use IEEE.NUMERIC_STD.ALL;  
....  
signal a, b, s: unsigned (7 downto 0);  
signal temp_result: unsigned (7 downto 0);  
signal c: std_logic;  
  
temp_result<=('0'&a)+('0'&b);  
c<=temp_result(8)  
s<=temp_result(7 downto 0);
```

VHDL – Unsigned

Γινόμενο

- Μεγαλύτερο αποτέλεσμα για τελεστέους των n bit :

$$(2^n - 1)(2^n - 1) = 2^{2n} - 2^n - 2^n + 1 = 2^{2n} - (2^{n+1} - 1)$$

- Απαιτεί 2^{2n} bit για αποφυγή υπερχείλισης
- Γινόμενο τελεστέων των n bit και m bit
 - Απαιτεί $n + m$ bit

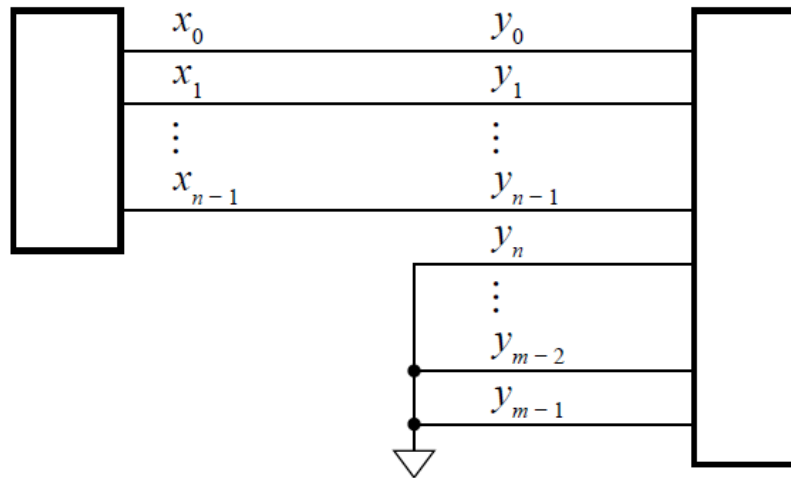
```
signal x : unsigned(7 downto 0);  
signal y : unsigned(13 downto 0);  
signal p : unsigned(21 downto 0);  
...  
p <= x * y;
```

VHDL – Unsigned

Επέκταση μηδενός

- Για επέκταση αριθμού από n bit σε m bit
 - Πρόσθεση αρχικών bit 0
 - π.χ., $72_{10} = 1001000 = 000001001000$

Σε όλες τις εντολές όσα bit είναι στο δεξί μέλος τόσο ακριβώς πρέπει να είναι και στο αριστερό


```
signal x : unsigned(3 downto 0);  
signal y : unsigned(7 downto 0);  
  
y <= "0000" & x;
```

```
y <= resize(x, 8);
```

Συνένωση
-
concatenation

VHDL – Unsigned

Αποκοπή

Για αποκοπή από m bit σε n bit

- Απορρίπτουμε τα αριστερότερα bit
- Η τιμή διατηρείται εφόσον τα bit που απορρίπτονται είναι 0
- Το αποτέλεσμα είναι το $x \bmod 2^n$

Έστω: `signal y : unsigned(7 downto 0);`

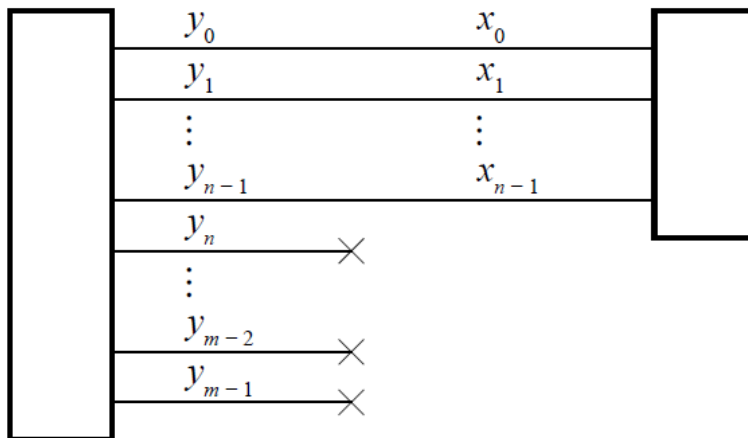
`signal x : unsigned(3 downto 0);`

```
x <= y(3 downto 0);
```

```
x <= resize(y, 4);
```

`x <= resize(y, x'length)`

Και για επέκταση και για αποκοπή.

VHDL – Unsigned

Αφαίρεση

```
library ieee; use ieee.std_logic_1164.all, ieee.numeric_std.all;
entity adder_subtractor is
  port ( x, y      : in unsigned(11 downto 0);
        s          : out unsigned(11 downto 0);
        mode       : in std_logic;
        ovf_unf    : out std_logic );
end entity adder_subtractor;

architecture behavior of adder_subtractor is
  signal s_tmp : unsigned(12 downto 0);
begin
  s_tmp <= ('0' & x) + ('0' & y) when mode = '0' else
           ('0' & x) - ('0' & y);
  s <= s_tmp(11 downto 0);
  ovf_unf <= s_tmp(12);
end architecture behavior;
```

Υπό συνθήκη

VHDL – Unsigned

Increments

- Απλά, πρόσθεση ή αφαίρεση του 1

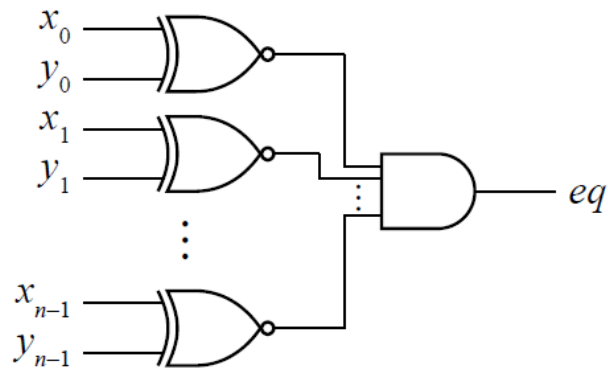
```
signal x, s: unsigned(15 downto 0);  
...  
  
s <= x + 1;  -- increment x  
  
s <= x - 1;  -- decrement x
```

- Σημείωση: 1 (ακέραιος), όχι '1' (bit)

VHDL – Unsigned

Σύγκριση

- Πύλη XNOR: Ισότητα δύο bit
 - Εφαρμογή σε κάθε bit δύο απρόσημων αριθμών

- Στην VHDL, το $x = y$ δίνει boolean αποτέλεσμα

- Ψευδές ή αληθές
- Δεν μπορεί να γίνει ανάθεση σε σήμα std_logic

τελεστής

boolean

```
eq <= '1' when x = y else '0';
```

VHDL – Signed

Πράξεις

Έστω όλα τα σήματα signed(3 down to 0), 4 bits

a <= "1000"; = -8

b <= "0001"; = 1

Οι τιμές δίνονται όπως και σε std_logic_vector

add <= a + b;

sub <= a - b;

multiply <= a * b; -- **ERROR**: a * b = 8 bits!

full_multiply <= a * b; -- full_multiply **must** have 8 bits

divide <= a / b;

modulus <= a mod b;

absolute_value <= abs(a);

add = "1001" = -7

sub = "0111" = 7 (**Error** a - b < $-2^{(n-1)} = -8$)

full_multiply = "00001000" = -8

divide = "1000" = -8

modulus = "0000" = 0

absolute_value = "1000" = -8 (**Error** abs(a) > $2^{(n-1)} - 1 = 7$)

VHDL – Signed

Πράξεις

Έστω όλα τα σήματα signed(3 down to 0), 4 bits

a<="0001"; = 1

b<="1000"; = -8

add<=a+b;

sub<=a-b;

multiply<=a*b; -- **ERROR**: a*b = 8 bits!

full_multiply<=a*b; -- full_multiply **must** have 8 bits

divide<=a/b;

modulus<=a mod b;

absolute_value<=abs(a);

add="1001" = -7

sub="1001" = -7 (**Error** a-b> $2^{(n-1)}-1=7$)

full_multiply="00001000" = -8

divide="1000" = 0

modulus="1001" = -7

absolute_value="0001" =1

end Behavioral;

VHDL – Signed

- Τύπος signed από το numeric_std

Απαραίτητη η χρήση της βιβλιοθήκης numeric_std

```
library ieee; use ieee.numeric_std.all;  
...  
s : signed(15 downto 0);
```

- Οι τύποι signed και unsigned είναι ξεχωριστοί

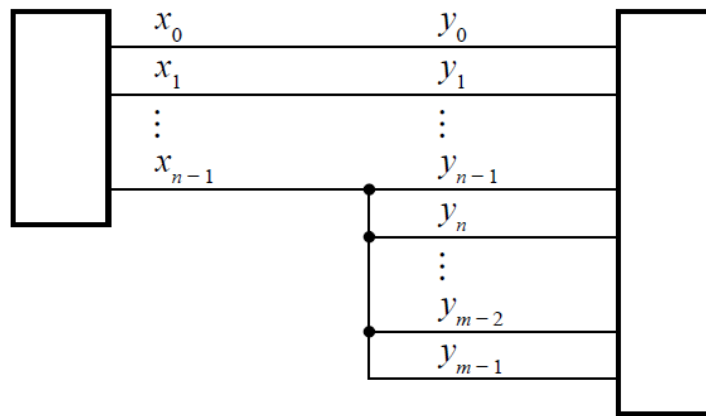
```
signal s1 : unsigned(11 downto 0);  
signal s2 : signed(11 downto 0);  
...  
s1 <= s2; -- illegal
```

```
s1 <= unsigned(s2); -- s2 is known to be non-negative  
...  
s2 <= signed(s1); -- s1 is known to be less than 2**11
```

VHDL – Signed

Αλλαγή μεγέθους

- Γενικά, για ακεραίους σε συμπλήρωμα ως προς 2
 - Επέκταση με επανάληψη του bit προσήμου
 - Επέκταση προσήμου
 - Αποκοπή με απόρριψη αρχικών bit
 - Τα bit που απορρίπτονται πρέπει όλα να είναι τα ίδια, και ίδια με το bit προσήμου του αποτελέσματος


```
signal x : signed (7 downto 0);  
signal y : signed (15 downto 0);  
...  
y <= resize(x, y'length);  
...  
x <= resize(y, x'length);
```

Όχι πλέον
σταθερή τιμή

VHDL – Signed

Πρόσθεση

	0 0	0 0 0 0 0 0
72:		0 1 0 0 1 0 0 0
49:		0 0 1 1 0 0 0 1
121:		0 1 1 1 1 0 0 1

χωρίς υπερχείλιση

	0 1	0 0 1 0 0 0
72:		0 1 0 0 1 0 0 0
105:		0 1 1 0 1 0 0 1
		1 0 1 1 0 0 0 1

θετική υπερχείλιση

	1 1	0 0 0 0 0 0
-63:		1 1 0 0 0 0 0 1
-32:		1 1 1 0 0 0 0 0
-95:		1 0 1 0 0 0 0 1

χωρίς υπερχείλιση

	1 0	0 0 0 0 0 0
-63:		1 1 0 0 0 0 0 1
-96:		1 0 1 0 0 0 0 0
		0 1 1 0 0 0 0 1

αρνητική υπερχείλιση

	0 0	0 0 0 0 0 0
-42:		1 1 0 1 0 1 1 0
8:		0 0 0 0 1 0 0 0
-34:		1 1 0 1 1 1 1 0

χωρίς υπερχείλιση

	1 1	1 1 1 0 0 0
42:		0 0 1 0 1 0 1 0
-8:		1 1 1 1 1 0 0 0
34:		0 0 1 0 0 0 1 0

χωρίς υπερχείλιση

VHDL – Signed

Πρόσθεση

- Το αποτέλεσμα του + έχει ίδιο μέγεθος με τους τελεστέους

ισχύει και για unsigned

```
signal v1, v2 : signed(11 downto 0);  
signal sum : signed(12 downto 0);  
...  
sum <= resize(v1, sum'length) + resize(v2, sum'length);
```

- Για έλεγχο υπερχείλισης, σύγκριση προσήμων

```
signal x, y, z: signed(7 downto 0);  
signal ovf : std_logic;  
...  
z <= x + y;  
ovf <= (not x(7) and not y(7) and z(7))  
       or (x(7) and y(7) and not z(7));
```

VHDL – Signed

Signed: Πολλαπλασιασμός/Διαίρεση

- Πολλαπλασιασμός με 2^k
 - Αριστερή λογική ολίσθηση (όπως για απρόσημους)
- Διαίρεση με 2^k
 - Δεξιά αριθμητική ολίσθηση
 - Απόρριψη των k λιγότερο σημαντικών bit, και εισαγωγή k αντιγράφων του bit προσήμου στο περισσότερο σημαντικό άκρο
 - π.χ., $s = "11110011" \text{ -- } -13$
 $\text{shift_right}(s, 2) = "11111100" \text{ -- } -13 / 2^2$

Το πρόσημο πρέπει να παραμείνει

VHDL – Τύποι σημάτων (1/3)

Οι ακόλουθοι τύποι υποστηρίζονται εξ' ορισμού στην VHDL.

- bit : τιμές ΜΟΝΟ '0' και '1' {0,1}
- Boolean: τιμές Αληθής/Ψευδής – 'true'/'false' {true, false}
- Character: ASCII character (είναι 256 σε πλήθος)

Enumerated type: Συγκεκριμένες τιμές

- bit_vector: κατ' αναλογία με std_logic_vector
- String: array of characters

Vector type: Συγκεκριμένες τιμές

Υπάρχουν και άλλα Type/Subtypes είτε στη standard βιβλιοθήκη είτε σε άλλες
(**ieee.numeric_std.all**: signed/unsigned, **ieee.std_logic_1164**: std_logic, std_logic_vector)

VHDL – Τύποι σημάτων (2/3)

Range Types

- Real: $-1.7e38$ έως $+1.7e38$
 - integer: -2^{31} έως $2^{31}-1$ (signed binary number range: $[-2^{n-1}, 2^{n-1}-1]$, 32bit word arch.)
 - integer range 0 to 1000
 - natural: 0 έως $2^{31}-1$
 - positive: 1 έως $2^{31}-1$
-

Subtypes: Υποτύποι του integer

Physical Types

time: range $[-2^{n-1}, 2^{n-1}-1]$ (units: fs = 10^{-15} (base unit), ps= 10^{-12} , ns= 10^{-9} , μs= 10^{-6} , ms= 10^{-3} , s, min, h)

VHDL – Τύποι σημάτων (3/3)

User Defined

type name is (value1, value2, value3, ...)

example

type traffic_light is (red, orange, green)

-- Μπορούμε να επιλέξουμε κωδικοποίηση (binary, onehot, ...)

signal traffic: traffic_light;

Array type

type name is array(<range>) of <element_type>

-- range (max .. min/downto .. to)

example

type stdvector is array (0 to 7) std_logic_vector(3 downto 0);

signal my_stdvector_array: stdvector;

Subtypes

subtype name is <type> range <min> to <max>

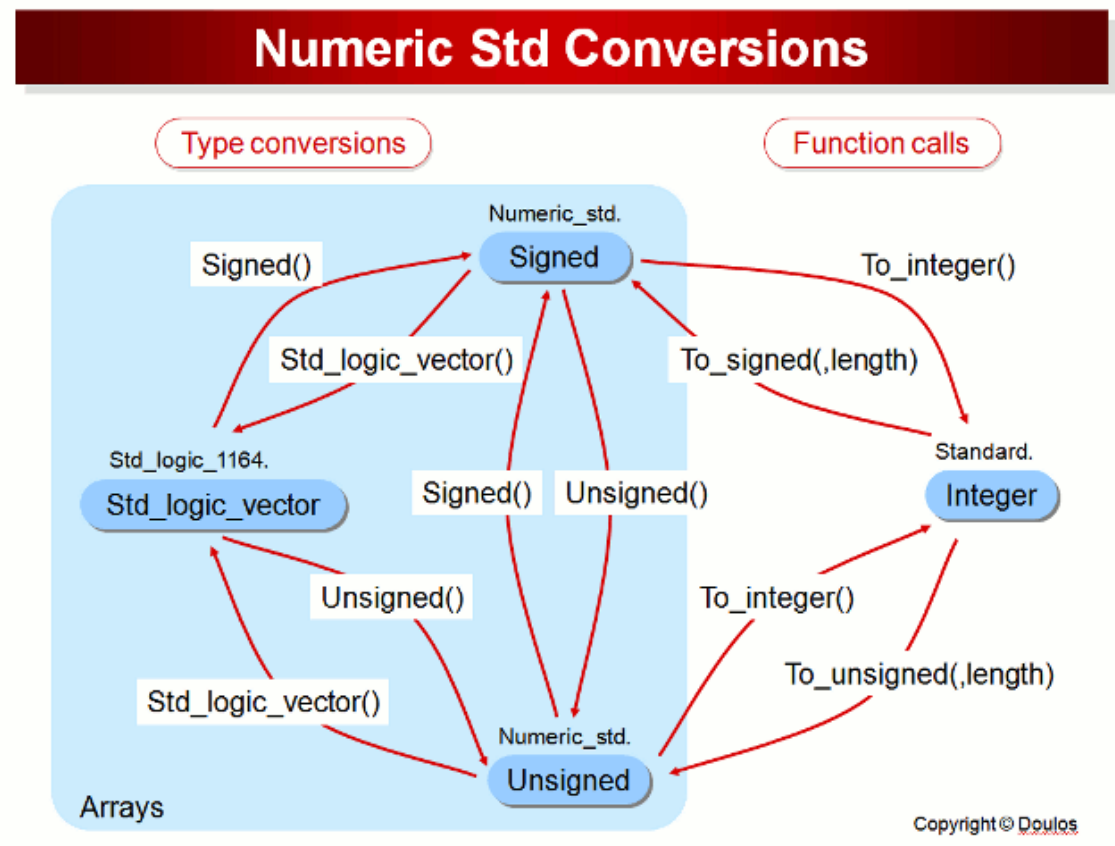
example

subtype small_int is integer range 0 to 15;

signal count : small_int := 0;

VHDL – Τύποι σημάτων

Μετατροπές

VHDL – Τύποι σημάτων

Μετατροπές

Έστω οι δηλώσεις:

```
signal x: std_logic_vector(3 downto 0);  
signal y: unsigned(3 downto 0);
```

Για να μετατρέψουμε τον ένα τύπο στον άλλο:

```
x<=std_logic_vector(y);
```

ή

```
y<=unsigned(x);
```

Έστω οι δηλώσεις:

```
signal x: std_logic_vector(5 downto 0);  
signal y: unsigned(3 downto 0);
```

Για να μετατρέψουμε τον ένα τύπο στον άλλο:

```
x<=std_logic_vector(resize(y,x'length));
```

ή

```
y<=unsigned(x(3 downto 0));
```

σωστό π.χ. και το `y<=unsigned(x(4 downto 1));`

Όσα bit είναι αριστερά μιας εντολής, τόσα πρέπει να είναι και δεξιά

VHDL – Τύποι σημάτων

Μετατροπές

```
signal n1, n2 : integer           -- implies an
                                range -2**7 to 2**7-1; -- 8-bit range
signal x, y    : signed( 7 downto 0);
signal z       : signed(11 downto 0);
signal z_sign  : std_logic;

n1    <= to_integer(x);
n2    <= n1 + to_integer(y);
z     <= to_signed(n2, z'length);
z_sign <= z(z'left);
```

Ιδιότητες signed/unsigned/std_logic_vector

VHDL – Τύποι σημάτων

Περίπτωση τιμής 'X'

Έστω η δήλωση:

```
signal x: std_logic_vector(3 downto 0);
```

και στην αρχιτεκτονική υπάρχουν ταυτόχρονα και οι δύο εντολές:

```
x<="0101";
```

```
x<="0100";
```

Τελικά το x έχει αποτέλεσμα

```
x="010X"
```

VHDL – Process

- **process**: η διεργασία είναι μία ομάδα από εντολές που εκτελούνται ακολουθιακά

Sensitivity list

```
architecture arch_name of entity_name is
begin
  label: process (signal_name, ..., signal_name)
    variable variable_name: variable_type;
  begin
    sequential_statement;
    ...
    sequential_statement;
  end process;
end arch_name;
```

VHDL – Process

Variables (Μεταβλητές)

variable_name: το όνομα της μεταβλητής
(εάν είναι πολλές μεταβλητές χωρίζονται με κόμμα)

- μέσα στις διεργασίες ορίζονται **τοπικές μεταβλητές** και **ΟΧΙ εσωτερικά σήματα**
- στις δηλώσεις μεταβλητών (μετά το **variable**) προσδιορίζονται μεταβλητές που μπορεί να μην έχουν τη φυσική σημασία του σήματος

variable_type: ο τύπος της μεταβλητής (STD_LOGIC)

VHDL – Process

Variables (Μεταβλητές)

```
variable my_number: natural;
```

```
variable my_logic: std_logic:= '1';
```

```
variable my_vector : std_logic_vector(3 downto 0):= "1110";
```

Αρχικοποίηση τιμών.
Μπορεί να γίνει
και σε ΟΛΑ τα
σήματα.

Σε process, function, procedure ...

<https://nandland.com/variables-vs-signals/>

VHDL – Process

Variables (Μεταβλητές)

```
variable_name := expression;
```

ΠΡΟΣΟΧΗ

Είναι := και όχι <=

- **variable_name**: το όνομα της μεταβλητής
- **expression**: έκφραση με σήματα, μεταβλητές και τελεστές
 - στις ακολουθιακές (sequential) εντολές ανάθεσης μεταβλητής :
 - στην έκφραση προσδιορίζονται **σήματα**, που ανήκουν ή δεν ανήκουν στη λίστα ευαισθησίας, και **μεταβλητές** που δηλώνονται κατά τη δήλωση μεταβλητών
 - στο αριστερό μέρος της εντολής προσδιορίζεται **μεταβλητή** που δηλώνεται κατά τη δήλωση των μεταβλητών

VHDL – Process

Variables (Μεταβλητές)

- Διαφορά μεταβλητής και σήματος μέσα σε μία διεργασία
 - η μεταβλητή παίρνει νέα τιμή **στιγμιαία** με τον τελεστή ανάθεσης **:=**, αμέσως μόλις εκτελεστεί η αντίστοιχη εντολή μέσα στη διεργασία
 - σε αντίθεση, το σήμα παίρνει νέα τιμή **με καθυστέρηση δέλτα δ_{delay}** , με τον τελεστή ανάθεσης **<=**, στο **τέλος** της εκτέλεσης της διεργασίας

Η χρήση των μεταβλητών μειώνει σημαντικά το χρόνο της προσομοίωσης

<https://nandland.com/variables-vs-signals/>

VHDL - Παράδειγμα

Υλοποίηση Αρχιτεκτονικής (Dataflow)

```
architecture Dataflow of CR_AC is  
begin
```

```
    AirCond_1<=Sensor_1 or Sensor_2;  
    AirCond_2<=Sensor_2 and Sensor_3;
```

```
end architecture Dataflow;
```

VHDL - Παράδειγμα

Υλοποίηση Αρχιτεκτονικής (Behavioral)

```
architecture behavioral of CR_AC is  
begin
```

```
    room: process (Sensor_1, Sensor_2) is  
        begin  
            AirCond_1<=Sensor_1 or Sensor_2;  
            AirCond_2<=Sensor_1 and Sensor_2;  
        end process room;
```

```
end architecture Behavioral;
```

Υλοποίηση Αρχιτεκτονικής (Behavioral)

1. Όμοιο RTL Design με το Dataflow
2. ΔΕΝ χρειάζεται να αλλάξουμε τίποτα στην προσομοίωση
3. Εισαγωγή της δομής process (με λίστα ευαισθησίας)
4. Σε περίπτωση που υπάρχει μόνο η εντολή process, τότε ουσιαστικά οι εντολές μας εκτελούνται σειριακά
5. Σε περίπτωση που υπάρχουν και απλές εντολές ανάθεσης στην αρχιτεκτονική, τότε μπορείτε να θεωρήσετε όλη τη δομή process σαν μία εντολή που εκτελείται παράλληλα με τις εντολές ανάθεσης (που είναι εκτός process)

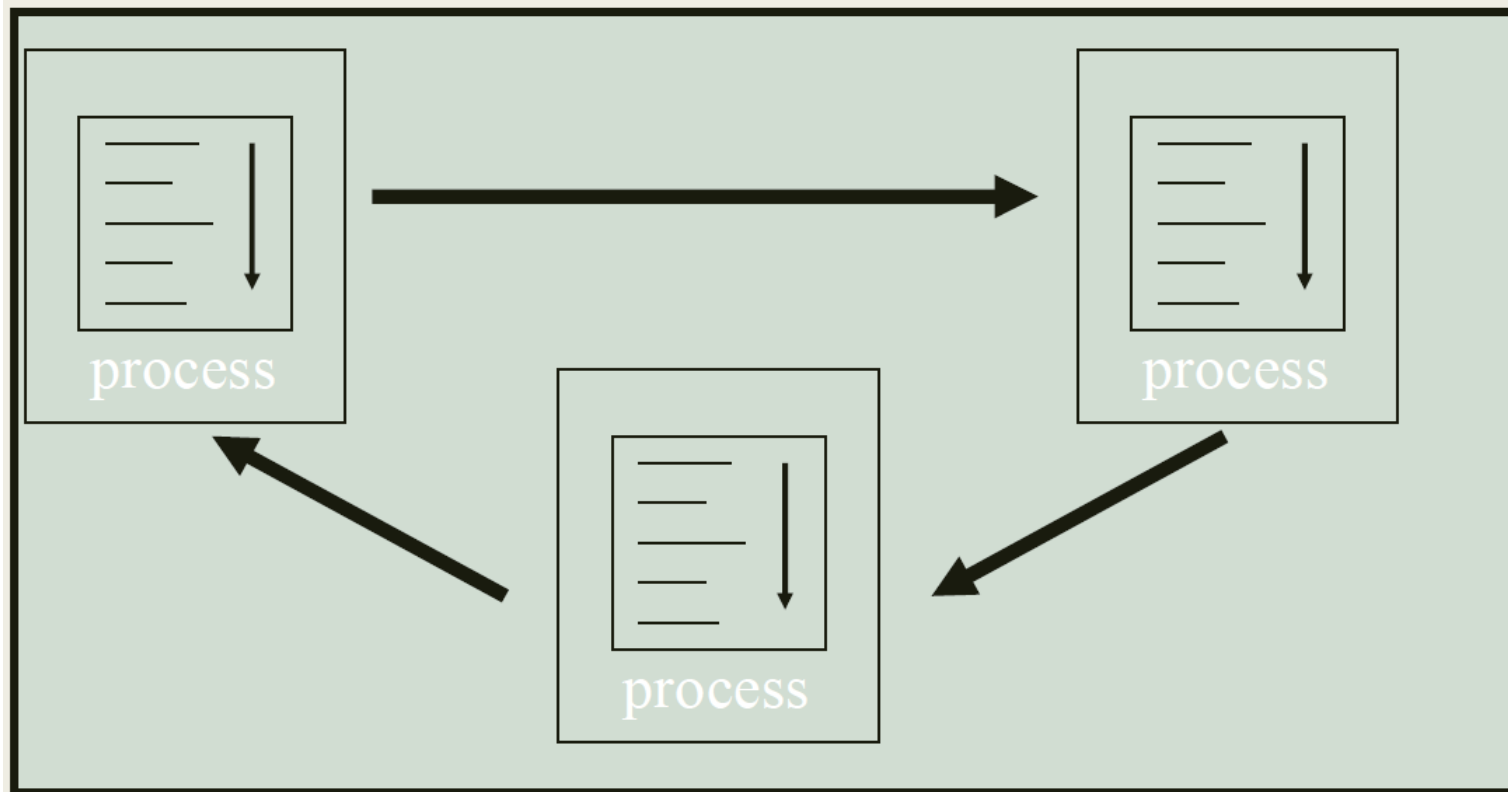
VHDL – Process

signal_name: το όνομα του σήματος

(εάν είναι πολλά σήματα χωρίζονται με κόμμα)

- στις δηλώσεις των σημάτων (μετά το *process*) που απαρτίζουν τη **λίστα ευαισθησίας** (*sensitivity list*) το σήμα είναι **είσοδος** της υπομονάδας που δηλώνεται κατά τη δήλωση των διαύλων της οντότητας ή **εσωτερική διασύνδεση** της υπομονάδας
- κάθε αλλαγή τιμής σήματος εισόδου που ανήκει στη **λίστα ευαισθησίας** οδηγεί στην ακολουθιακή εκτέλεση των εντολών της διεργασίας **μία φορά**
- εάν περισσότερες από μία εντολές αναθέτουν τιμή σε κάποιο σήμα λαμβάνεται υπόψη μόνο η **τελευταία ακολουθιακή εντολή**
- **Προσοχή στη δήλωση των σημάτων στη λίστα ευαισθησίας**
 - μία ελλιπής δήλωση σημάτων στη λίστα ευαισθησίας θα οδηγήσει είτε σε μη σωστή σύνθεση, είτε σε ασυμφωνία της προσομοίωσης πριν και μετά τη σύνθεση και την υλοποίηση

VHDL – Process

Κάθε διεργασία (process) εκτελεί τις εντολές της **ακολουθιακά**, ενώ πολλές διεργασίες μαζί αλληλεπιδρούν **ταυτόχρονα**. Επίσης, ταυτόχρονα αλληλεπιδρούν εντολές ταυτόχρονης ανάθεσης και διεργασίες.

VHDL – Process

Διαφορά στην εφαρμογή της τιμής μίας sequential εντολής ανάθεσης μεταβλητής ή σήματος μέσα σε μία διεργασία :

- η **μεταβλητή παίρνει νέα τιμή άμεσα** με τον τελεστή ανάθεσης :=, αμέσως μόλις εκτελεστεί η αντίστοιχη εντολή μέσα στη διεργασία
 - * Η variable δεν χρησιμοποιείται στην υλοποίηση της λογικής
- σε αντίθεση, **το σήμα παίρνει νέα τιμή με καθυστέρηση** δέλτα δ_{delay} , με τον τελεστή ανάθεσης <=, στο τέλος της εκτέλεσης της διεργασίας
- το σήμα θυμάται την τιμή του μέχρι να φτάσει το τέλος της εκτέλεσης της διεργασίας και να λάβει μία νέα τιμή
 - * Το εσωτερικό σήμα χρησιμοποιείται στην υλοποίηση της λογικής

VHDL – Process

- Οι εντολές μέσα στο process εκτελούνται τουλάχιστον 1 φορά, ακόμα και εάν δεν υπάρχει sensitivity list.
- Όταν δεν υπάρχει sensitivity list οι εντολές μέσα στο process εκτελούνται συνέχεια. Θα πρέπει να υπάρχει εντολή wait ώστε να αποδοθούν τιμές στα σήματα (simulation).
- Οι τιμές αποδίδονται στα σήματα κάθε φορά που συναντάται η εντολή wait μέσα στο process.
- Εάν υπάρχει wait σε σήμα που δεν αλλάζει τιμή τότε η εκτέλεση σταματάει στο συγκεκριμένο wait.
- Όλο το process θεωρείται ΜΙΑ εντολή μέσα σε μια αρχιτεκτονική και εκτελείται παράλληλα με πιθανές άλλες εντολές της.

VHDL – Process

```
test:process (a,b) is  
begin  
....  
end process test;
```



```
test:process is  
begin  
....  
wait on a,b;  
end process test;
```

Δεν το γράφουμε αλλά ισχύει

```
test:process (a,b) is  
begin  
....  
wait on c;  
end process test;
```

Το process «κολλάει» σε αυτή την εντολή

VHDL - Περίληψη

- Process, Variable
- Παράδειγμα αρχιτεκτονικής Behavioral
- Τύποι σημάτων αναπαράστασης αριθμών (signed/unsigned)
- Διαβάζετε τις παραγράφους 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 (θεωρία και VHDL) από Ashenden και 2.1-2.7, 2.8.1, 4.1, 4.2.4, 4.2.6, 4.3, 4.5.1, 4.5.2, 4.5.3 (ΟΧΙ το κομμάτι της VERILOG) από το βιβλίο των Harris.